

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL VALSTYBINĖJE LIGONIŲ KASOJE PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2010 m. balandžio 14 d. Nr. FA-P-10-13-6
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 1-ojo audito departamento
direktorės Vitos Jurkevičienės
2009-06-17 pavedimą Nr. P-10-13

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Liudmila Karalienė (grupės vadovė)
Rūta Grybaitė
Aurelija Martinkutė

Auditas pradėtas 2009-06-17
Auditas baigtas 2010-04-14

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervas	7
2. Išlaidos asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti (01 kodas)	8
2.1. Išlaidų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti paskirstymas	8
2.2. Išlaidos greitosios medicinos pagalbos paslaugoms apmokėti	10
3. Ortopedijos technikos priemonių įsigijimo išlaidos (05 kodas)	10
4. Išlaidos sveikatos programoms finansuoti (06 kodas)	12
4.1. ASPI paslaugų restruktūrizavimo programos išlaidos	12
4.1.1. PSDF biudžeto lėšų skyrimas VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninei, vykdant ASPI restruktūrizavimo antrąjį etapą	13
4.1.2. Medicininės įrangos įsigijimas iš ASPI paslaugų restruktūrizavimo programai vykdyti skirtų PSDF biudžeto lėšų	14
4.2. Nacionalinės imunoprofilaktikos programos vykdymas	15
5. Dėl valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo	16
5.1. Valstybinės ligonių kasos finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos ir Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro sukūrimo, įdiegimo ir priežiūros bei metodinio parengimo paslaugos pirkimas	16
5.2. Valstybinės ligonių kasos Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos ir Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro kūrimo analizė	16
6. Vidaus kontrolės sistemos vertinimas	18
7. Kiti pastebėjimai	18
8. Rekomendacijos	19
8.1. Valstybinei ligonių kasai kartu su Sveikatos apsaugos ministerija	19
8.2. Valstybinei ligonių kasai	19
Priedai	20

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas vadovaujantis 2009 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės 1-ojo audito departamento direktorės Vitos Jurkevičienės 2009 m. birželio 17 d. pavedimu Nr. P-10-13. Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Liudmila Karalienė ir vyresniosios valstybinės auditorės Rūta Grybaitė, Aurelija Martinkutė.

Audito tikslas – įvertinti: Valstybinės ligonių kasos valstybės biudžeto asignavimų 2010 metams planavimą teisėtumo požiūriu; 2009 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymą, naudojimą, disponavimą jais ekonomiško ir viešojo intereso gynimo požiūriais.

Audituojamas subjektas – Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Valstybinė ligonių kasa, VLK) yra privalomąjį sveikatos draudimą vykdanči Lietuvos Respublikos valstybės valdymo institucija, išlaikoma iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto. Valstybinei ligonių kasai priskirtas funkcijas įgyvendina Valstybinė ligonių kasa ir penkios teritorinės ligonių kasos. Valstybinės ligonių kasos adresas: Kalvarijų g. 147, LT-08221 Vilnius, registracijos kodas – 191351679.

Audituojamu laikotarpiu Valstybinei ligonių kasai vadovavo Algis Sasnauskas. Apskaitos skyriaus vedėja dirbo Danutė Lipnevičienė.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie Lietuvos Respublikos 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo apyskaitą, 2009 metų suvestines finansines ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audituotos Valstybinės ligonių kasos 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo apyskaita ir 2009 metų finansinės atskaitomybės ataskaitos ir kitos formos:

- Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo pagal išlaidų straipsnius apyskaita (forma Nr. 1 – PSDF);
- Išlaidų sąmatų vykdymo 2010 m. sausio 1 d. balansas (forma Nr.1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 3);
- Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 4);
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 6);
- Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-1).

Valstybinė ligonių kasa 2009 metų finansinę apyskaitą Valstybės kontrolei pateikė 2010 m. kovo 10 d. raštu Nr. 4K-33-1715 „Dėl Lietuvos Respublikos 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo metinės apyskaitos“.

Audituojamu laikotarpiu Valstybinė ligonių kasa ir penkios jai pavaldžios teritorinės ligonių kasos vykdė programą 1.1 „Sveikatos draudimo sistemos plėtojimas“¹ ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą.

Lietuvos Respublikos 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu² patvirtintas 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau — PSDF) biudžetas — 4 388 415 tūkst. Lt pajamų ir 4 388 415 tūkst. Lt išlaidų, iš jų 20 000 tūkst. Lt kasos apyvartos lėšų.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas yra neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 %) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

¹ Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-01-21 nutarimu Nr. 32 „Dėl 2009 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ patvirtinta 1 572 134 tūkst. Lt, iš jų :

1.11 Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įmokos už apdraustuosius, draudžiamus valstybės lėšomis — 1 077 541 tūkst. Lt;

1.14 Papildomi Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimai — 494 593 tūkst. Lt.

² Lietuvos Respublikos 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2008-12-22 Nr. XI-97.

Auditui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis: 1 proc. visų PSDF biudžeto išlaidų, tai yra 43 884,1 tūkst. Lt. Šis nustatytas reikšmingumo lygis yra didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose yra nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos. Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito metu susipažinus su subjekto veikla, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta: išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse; tvarkų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra ir nuoseklios peržiūros testai (kontrolės aplinkos tyrimas); ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių išsamios ir analitinės audito procedūros (savarankiškos audito procedūros). Be to, auditoriai stebėtojų teisėmis dalyvavo atliekant metinę Vilniaus TLK turto inventorizaciją.

Parengtos svarbiausių audito sričių audito programos: išlaidų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti; išlaidų vaistų ir medicinos pagalbos priemonių įsigijimui kompensuoti; išlaidų medicininei rehabilitacijai ir sanatoriniam gydymui kompensuoti; išlaidų galūnėms, sąnariams ir organams protezuoti, protezams įsigyti ir centralizuotai apmokamiems vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms kompensuoti; ortopedijos technikos priemonių įsigijimo išlaidų; išlaidų paslaugų restruktūrizavimo programai finansuoti; ilgalaikio turto; darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų išlaidų. Pagal sudarytas audito programas atlikome savarankiškas audito procedūras. Išlaidų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti apskaitos srityje atliktos didelės apimties savarankiškos audito procedūros, kitose audito srityse – mažos apimties savarankiškos audito procedūros. Joms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą. Audito įrodymai gauti taikant šias audito procedūras: skaičiavimą, patikrinimą, paklausimą, analitinę ir kt.

Sudarant Valstybės kontrolės metinę valstybinio audito programą, finansiniam (teisėtumo) auditui numatomos sisteminių tyrimų sritys, siekiant efektyviai panaudoti finansinio audito rezultatus atliekant veiklos auditą ir parengti informaciją, reikalingą privalomoms, Seimui teikiamoms išvadoms.

Valstybės kontrolės 2009 m. valstybinio audito programoje buvo nustatyta sisteminė tyrimų sritis - darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidoms naudojamos lėšos, išskyrus išlaidas 2.1 ir 2.7 ekonominės klasifikacijos koduose. Šioje sisteminių tyrimų srityje buvo atliktos audito procedūros.

Taip pat įvertintas valstybės biudžeto asignavimų 2010 metams planavimas teisėtumo požiūriu.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

Lietuvos Respublikos 2009 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtinta PSDF biudžeto 4 686 979 tūkst. Lt pajamų, o patikslinus PSDF biudžetą, pajamų patvirtinta 4 388 415 tūkst. Lt, t. y. 298 564 tūkst. Lt (6,4 proc.) mažiau.

Lietuvos Respublikos 2009 metų PSDF biudžeto vykdymo apyskaitos duomenimis, PSDF biudžetas gavo 4 116 778 tūkst. Lt pajamų, arba 251 637 tūkst. Lt mažiau nei patvirtinta.

Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu ir Lietuvos Respublikos 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įmokos ir asignavimai – 1 572 134 tūkst. Lt, faktiškai iš valstybės biudžeto gauta 1 572 134 tūkst. Lt. Palyginti su 2008 metais, valstybės biudžeto įmokų ir asignavimų 2009 metais gauta 470 243 tūkst. Lt daugiau.

Lietuvos Respublikos 2009 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtintos PSDF biudžeto išlaidos – 4 388 415 tūkst. Lt, iš jų 20 000 tūkst. Lt – kasos apyvartos lėšos ir 4 368 415 tūkst. Lt – PSDF išlaidos pagal išlaidų straipsnius.

Lietuvos Respublikos 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo apyskaitos duomenimis, PSDF biudžeto išlaidos pagal išlaidų straipsnius – 4 117 755 tūkst. Lt, arba 250 660 tūkst. Lt mažiau nei patvirtinta.

PSDF biudžeto lėšų likutis 2009 metų pabaigoje – 350 032 tūkst. Lt, iš jų: 27 803 tūkst. Lt – kasos apyvartos lėšos ir 322 229 tūkst. Lt – rezervo lėšos sąskaitoje.

Sveikatos draudimo įstatymo³ 21 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Valstybinės ligonių kasos ir teritorinių ligonių kasų veiklos išlaidoms gali būti skiriama iki 2 proc. PSDF biudžeto lėšų.

Lietuvos Respublikos 2009 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu patvirtintos Valstybinės ligonių kasos ir jai pavaldžių teritorinių ligonių kasų (privalomąjį sveikatos draudimą vykdančių institucijų) 2009 metų veiklos išlaidos – 57 150 tūkst. Lt, arba 1,3 proc. PSDF biudžeto išlaidų.

Valstybinė ligonių kasa 2009 metais panaudojo 42 862 tūkst. Lt, arba 1,04 proc., PSDF biudžeto išlaidų, t. y. neviršijo Sveikatos draudimo įstatymo 21 straipsnio 3 dalyje nurodyto dydžio.

³ Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymas, 1996-05-21 Nr. I-1343.

1. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervas

Lietuvos Respublikos 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių įstatyme PSDF biudžeto rezervo suma nepatvirtinta.

Valstybinė ligonių kasa, rengdama Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto projektą ir teikdama prognozuojamus rodiklius, nenumato Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervo (toliau – rezervas), kuris turi būti numatytas, kaip reikalaujama šiuose teisės aktuose:

- Sveikatos draudimo įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetui stabilizuoti numatomas rezervas, jis turi būti ne didesnis kaip 10 proc. metinės Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto pajamų sumos;

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 589 patvirtintų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių 10 punkte nustatyta, kad Valstybinė ligonių kasa, rengdama kiekvienų metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto projektą, išlaidų dalyje numato rezervą biudžetui stabilizuoti;

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 798 patvirtintos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervo naudojimo tvarkos 2 punkte nustatyta, kad rezervas yra neatskiriama Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto dalis.

Mūsų nuomone, Valstybinė ligonių kasa, rengdama Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto projektą, turėtų planuoti (numatyti) PSDF biudžeto rezervo konkrečią sumą. Apie tai kalbėta atliekant ankstesnius Valstybės kontrolės auditus (valstybinio audito ataskaitos: 2008 m. balandžio 11 d. Nr. FA-P-10-12-6; 2008 m. gegužės 10 d. Nr. VA-P-10-20-2-8).

Nepaisant to, kad Lietuvos Respublikos 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių įstatyme PSDF biudžeto rezervo suma nepatvirtinta, sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės ligonių kasos direktoriaus įsakymais iš PSDF biudžeto rezervo lėšų likučio (2009 m. sausio 1 d.) per 2009 metus skirta 8 779 tūkst. Lt, iš jų:

- 5 000 tūkst. Lt – pagal 04 kodą „Išlaidos galūnėms, sąnariams ir organams protezuoti, protezams įsigyti ir centralizuotai apmokamiems vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms kompensuoti“ nenumatytiems atvejams bei retoms ligoms ir būklėms gydyti;

- 3 779 tūkst. Lt – pagal 06 kodą „Išlaidos sveikatos programoms finansuoti“ Nacionalinei kraujo programai finansuoti – už 2008 metais išmokėtas kompensacijas kraujo donorams bei 2008 m. ir 2009 m. sausio–gegužės mėn. paruoštus ir asmens sveikatos priežiūros įstaigoms (toliau – ASPĮ) pateiktus kraujo produktus, kurių kiekis viršijo sutartinius įsipareigojimus.

Atkreiptinas dėmesys, kad Sveikatos draudimo įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 birželio 3 d. nutarimu Nr. 798 patvirtintos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervo naudojimo tvarkos 5 punkte nurodyta, kad rezervo lėšos

naudojamos laikinam pajamų trūkumui padengti arba apmokėti išlaidoms, kurių, tvirtinant Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą, nebuvo galima numatyti.

Pagal dokumentus nustatyta, kad PSDF biudžeto rezervo lėšų likutis 2009 metų pradžioje – 331 009 tūkst. Lt, pabaigoje – 322 229 tūkst. Lt.

Lietuvos Respublikos 2010 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių įstatymu patvirtinta 4 005 136 tūkst. Lt pajamų ir tiek pat išlaidų. PSDF biudžeto rezervo suma – nepatvirtinta.

Pastebėjimas

Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervo lėšų likutis (322 229 tūkst. Lt) 2010 m. sausio 1 d. sudarė 8 proc. PSDF biudžeto 2010 m. patvirtintų pajamų.

2. Išlaidos asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti (01 kodas)

2.1. Išlaidų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti paskirstymas

Lietuvos Respublikos 2009 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti (01 kodas) patvirtinta 3 028 882 tūkst. Lt. VLK direktorius įsakymais patvirtino teritorinėms ligonių kasoms 2 984 471 tūkst. Lt išlaidoms asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti (01 kodas). Nustatyta, kad VLK direktorius 2009 metų pradžioje nepaskirstė 44 411 tūkst. Lt, t. y. 1,47 proc. patvirtintų PSDF biudžeto išlaidų (01 kodas).

Vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro 2004-11-16 įsakymu Nr. V-812 patvirtinto Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų paskirstymo teritorinėms ligonių kasoms pagal gyventojų skaičių tvarkos aprašo 8 punktu, VLK gali nepaskirstyti iki 1,5 procento PSDF biudžeto lėšų, kurios, suderinus su Sveikatos apsaugos ministerija, būtų skiriamos apmokėti ASPI, sudariusių sutartis su TLK, išlaidoms, susidariusioms dėl paslaugų struktūros pokyčių, asmens sveikatos priežiūros įstaigų (paslaugų) restruktūrizavimo bei pasikeitusių pacientų srautų.

Taigi ASPI išlaidoms atskirais VLK įsakymais teritorinėms ligonių kasoms PSDF biudžeto išlaidos buvo tikslinamos ir iki metų pabaigos paskirstytos 16 552,2 tūkst. Lt.

Be to, minėtos tvarkos 9 punkte nustatyta, kad teritorinės ligonių kasos (toliau – TLK) gali nepaskirstyti iki 1,5 proc. TLK biudžeto lėšų, kurios, suderinus su VLK būtų skiriamos asmens sveikatos priežiūros įstaigų, sudariusių sutartis su teritorinėmis ligonių kasomis išlaidoms, susidariusioms dėl paslaugų struktūros pokyčių, asmens sveikatos priežiūros įstaigų (paslaugų) restruktūrizavimo bei pasikeitusių pacientų srautų, apmokėti.

Atsižvelgiant į tai, kad nepaskirstytų lėšų, kurias VLIK pagal pateiktus teritorinių ligonių kasų prašymus 2009 metais skyrė įstaigoms papildomai apmokėti už paslaugas, naudojimo kriterijai yra nekonkretūs ir nereglamentuota sutarčių keitimo tvarka, yra rizika dėl 16 552,2 tūkst. Lt paskirstymo ASPI pagrįstumo.

Auditorių nuomone, Valstybinei ligonių kasai tikslinga nustatyti aiškius ir konkrečius nepaskirstytų lėšų, kurias VLIK ir teritorinės ligonių kasos skiria įstaigoms papildomai apmokėti už įvairias, viršijančias sutartyje numatytas, asmens sveikatos priežiūros paslaugas, naudojimo kriterijus.

Audito metu nustatyta, kad Valstybinė ligonių kasa, vadovaudamasi sveikatos apsaugos ministro 2004-11-16 įsakymu Nr. V-812 patvirtinto Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų paskirstymo teritorinėms ligonių kasoms pagal gyventojų skaičių tvarkos aprašo 8 punkto nuostatomis, 2009 m. skyrė Vilniaus TLK 1 196, 4 tūkst. Lt, iš jų: VšĮ Vilniaus universiteto vaikų ligoninės filialo Utenos reabilitacijos ir ugdymo centro atleistų darbuotojų išeitinėms kompensacijoms mokėti – 351,7 tūkst. Lt; VšĮ Valkininkų vaikų ligoninei „Pušelė“ ilgalaikio materialiojo turto einamajam remontui – 454,3 tūkst. Lt; VšĮ Alytaus apskrities tuberkuliozės ligoninei – kitoms prekėms įsigyti ir ilgalaikio materialiojo turto einamajam remontui – 399,1 tūkst. Lt. Vilniaus TLK šias lėšas skyrė iš išlaidų stacionarinėms asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti straipsnio (01 05 kodas). Nustatyta, kad VLIK, patvirtindama įsakymais lėšų skyrimą, nenurodė, iš kokių išlaidų straipsnių turi būti daromos išlaidos.

Pažymėtina, kad PSDF fondo biudžeto lėšų paskirstymo teritorinėms ligonių kasoms pagal gyventojų skaičių tvarkos aprašas reglamentuoja lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti skirstymą TLK pagal gyventojų skaičių, amžių ir lytį ir nenumato apmokėjimo išlaidų, susijusių su ASPI personalo darbo santykių nutraukimu, ir ASPI išlaidų remonto darbams atlikti. Tokių išlaidų finansavimas numatytas sveikatos apsaugos ministro 2007-05-23 įsakymu Nr. V-410 patvirtinto Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros įstaigų paslaugų restruktūrizavimo programoms 2007 – 2008 metais finansuoti skyrimo, naudojimo apskaitos ir atskaitomybės tvarkos aprašo 19 punkte. Taigi VšĮ Vilniaus universiteto vaikų ligoninės filialo Utenos reabilitacijos ir ugdymo centro, VšĮ Valkininkų vaikų ligoninės „Pušelė“ ir VšĮ Alytaus apskrities tuberkuliozės ligoninės išlaidos, auditorių nuomone, turėjo būti priskirtos ir apmokėtos iš išlaidų sveikatos programoms finansuoti straipsnio (06 kodas).

2.2. Išlaidos greitosios medicinos pagalbos paslaugoms apmokėti

VLK 2009 m. finansinių ataskaitų duomenimis, išlaidų greitosios medicinos pagalbos (toliau – GMP) paslaugoms (01 02 kodas) apmokėti 2009 m. patvirtinta 136 419,4 tūkst. Lt; gauta lėšų ir padaryta kasinių išlaidų 128 600,8 tūkst. Lt.

Valstybinė ligonių kasa, skirstydama lėšas teritorinėms ligonių kasoms GMP paslaugoms apmokėti, vadovaujasi sveikatos apsaugos ministro 2004-11-16 įsakymu Nr. V-812 patvirtintu Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų paskirstymo teritorinėms ligonių kasoms pagal gyventojų skaičių tvarkos aprašu. Teritorinės ligonių kasos, skirstydamos lėšas GMP teikėjams, turi vadovautis sveikatos apsaugos ministro 2006-04-27 įsakymu Nr. V-329 patvirtintu Greitosios medicinos pagalbos paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarkos aprašu bei Greitosios medicinos pagalbos paslaugų ir bazinių kainų sąrašu (su vėlesniais pakeitimais, 2006-05-25 įsakymas Nr. V-420). Pažymėtina, kad sveikatos apsaugos ministro 2006-04-27 įsakyme Nr. V-329 yra nurodyti kiti lėšų skirstymo kriterijai nei sveikatos apsaugos ministro 2004-11-16 įsakymo Nr. V-812 4 punkte.

Audito metu nustatyta, kad 2009 metais teritorinės ligonių kasos, sudarydamos sutartis, vadovavosi skirtingomis, TLK direktorių patvirtintomis sutarčių su ASPĮ (tarp jų ir su GMP paslaugų teikėjais) sudarymo ir keitimo tvarkomis. TLK direktorių įsakymais patvirtintos tvarkos nebuvo suderintos su Valstybine ligonių kasa.

Nustatyta, kad Vilniaus TLK ir Panevėžio TLK kaimo gyventojams taikė sveikatos priežiūros išlaidų koeficientą 1,25, todėl biudžeto lėšų dalis, tenkanti miesto gyventojams, sumažėjo, kaimo gyventojams – padidėjo. Kitos TLK tokio koeficiento netaikė.

Minėtuose sveikatos apsaugos ministro įsakymuose nurodyti skirtingi lėšų skirstymo kriterijai, todėl manome, kad yra rizika dėl teritorinių ligonių kasų teisingo PSDF biudžeto lėšų paskirstymo ASPĮ.

3. Ortopedijos technikos priemonių įsigijimo išlaidos (05 kodas)

Nustatėme, kad Valstybinė ligonių kasa 2009 m. sudarė 10 sutarčių su ortopedijos techninės priemonės gaminančiomis įmonėmis, pateikusiomis paraiškas sudaryti sutartį, kurios atitiko ortopedijos įmonei, aprūpinančiai apdraustuosius ortopedijos techninėmis priemonėmis, taikomus reikalavimus, patvirtintus sveikatos apsaugos ministro⁴.

⁴ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro⁴ 2006-03-31 įsakymu Nr. V-234 „Dėl Valstybės paramos ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro⁵ patvirtinto Valstybės paramos ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti organizavimo tvarkos aprašo 23 punktu, VLK ir ortopedijos įmonių sutartyse nenurodoma lėšų suma per metus pagamintų priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti. Ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti 2009 metams patvirtinta suma neviršija PSDF biudžete numatytos metinės sumos šių priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti. Pagal VLK ir ortopedijos technines priemones gaminančių įmonių sutartis pirmiausia kompensuojamos anksčiausiai pagamintų ir išduotų ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidos (ne vėliau kaip per 30 dienų nuo sąskaitos gavimo dienos). Jei PSDF biudžeto lėšų nepakanka, ortopedijos įmonės privalo informuoti apdraustuosius, nurodyti apdraustojo užsakymo registracijos numerį pagal ortopedijos informacinėje sistemoje registruojamų užsakymų sąrašą bei numatomą ortopedijos techninių priemonių kompensavimo datą.

Nustatyta, kad įmonės, gaminančios ortopedijos technines priemones, sutartyse su VLK įsipareigoja neturėti pretenzijų dėl atsiskaitymo už ortopedijos technines priemones, išduotas apdraustiesiems, viršijant šioms priemonėms skirtas PSDF lėšas, jeigu apdraustajam neužtikrinama galimybė įsigyti priemonę savo lėšomis. Kadangi lėšos, skiriamos ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti neatitinka jų poreikio, susidaro kompensacijos už pagamintas ortopedijos technines priemones laukimo eilė.

Ortopedijos techninių priemonių užsakymų duomenys kaupiami, ortopedijos techninių priemonių kompensavimas kontroliuojamas, asmens apdraustumas privalomuoju sveikatos draudimu tikrinamas Ortopedijos informacinės sistemos – privalomojo sveikatos draudimo kompiuterizuotos informacinės sistemos SVEIDRA posistemėje.

Ortopedijos techninėms priemonėms įsigyti 2009 metais patvirtinta ir panaudota 42 189 tūkst. Lt iš PSDF biudžeto. Apskaitos ir atskaitomybės duomenimis, įmonėms, gaminančioms ortopedijos technines priemones, už apdraustiesiems suteiktas paslaugas 2010 m. sausio 1 d. VLK įsiskolinimas buvo 2 458,0 tūkst. Lt. Šis įsiskolinimas susidarė dėl neapmokėtų VLK sąskaitų už 2009 m. gruodžio mėnesį pagamintas ortopedijos technines priemones. Įsiskolinimas yra suderintas su ortopedijos įmonėmis, pasirašant tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktus.

Ortopedijos informacinės sistemos – privalomojo sveikatos draudimo kompiuterizuotos informacinės sistemos SVEIDRA posistemėje nurodyta bendra kompensacijos laukimo eilė 2010 m. sausio 1 d. ir kompensacijos už pagamintas ir pacientams išduotas ortopedijos technines priemones suma – 74 545 tūkst. Lt. Ši kompensacijos suma susidarė per pastaruosius 22 mėnesius.

Pastebėjimas

Auditorių nuomone, tvarkant buhalterinę apskaitą ir rengiant ataskaitas pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, informacinės sistemos SVEIDRA bendroje

⁵ Ten pat.

kompensacijos laukimo eilėje nurodyta kompensacija už pagamintas ir pacientams išduotas ortopedijos technines priemones turėtų būti įtraukta į buhalterinę apskaitą.

4. Išlaidos sveikatos programoms finansuoti (06 kodas)

Sveikatos draudimo įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Privalomojo sveikatos draudimo tarybos teikimu Valstybinė ligonių kasa, suderinusi su Sveikatos apsaugos ministerija, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšas gali skirti valstybinėms ir savivaldybių sveikatos programoms finansuoti.

Esant tokiam teisiniam reglamentavimui, auditorių nuomone, sudaromos prielaidos Valstybinei ligonių kasai naudoti PSDF biudžeto lėšas priemonėms, kurios nėra tiesiogiai susijusios su asmens sveikatos priežiūros priemonių finansavimu. Valstybės kontrolė, atlikusi Valstybinės ligonių kasos veiklos auditą (2008-05-10 ataskaita Nr. VA-P-10-20-2-8), teikė rekomendaciją Valstybinei ligonių kasai kartu su Sveikatos apsaugos ministerija atsisakyti su asmens sveikatos priežiūros priemonių finansavimu PSDF biudžeto lėšomis tiesiogiai nesusijusių programų, pavyzdžiui, savivaldybių visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos ir paslaugų restruktūrizavimo programos.

Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitos duomenimis, programų vykdymui 2009 metais patvirtinta 212 871 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 207 109,2 tūkst. Lt.

4.1. ASPI paslaugų restruktūrizavimo programos išlaidos

Sveikatos apsaugos ministro 2007-05-23 įsakymu Nr. V-410 patvirtinto Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros įstaigų paslaugų restruktūrizavimo programoms 2007-2008 metais finansuoti skyrimo, naudojimo apskaitos ir atskaitomybės tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) 19 punkte nurodyta, kad gali būti apmokamos programos vykdymo išlaidos:

- ASPI išlaidos, susijusios su restruktūrizuojamos (-ų) ASPI personalo darbo santykiais;
- ASPI išlaidos projektavimo, statybos ir remonto darbams atlikti (kurios yra tiesiogiai susijusios su ASPI teikiamų paslaugų restruktūrizacija, naujų paslaugų teikimo būdų diegimu);
- Medicinos įrangai ir transporto priemonėms (kurių įsigijimas yra tiesiogiai susijęs su ASPI teikiamų paslaugų restruktūrizacija, naujų paslaugų teikimo būdų diegimu) įsigyti.

Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybinė ligonių kasa Finansų ministerijai neteikia investicinių projektų, finansuojamų iš PSDF lėšų, ir šie projektai neįtraukiami į Valstybės investicijų programą.

nes Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁶ patvirtintos Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklės nereglamentuoja investicijoms skiriamų PSDF lėšų planavimo, naudojimo ir apskaitos.

Pastebėjimas

Auditorių nuomone, projektai, finansuojami iš PSDF biudžeto, turėtų būti įtraukti į valstybės investicijų programą.

Dėl investicijoms skiriamų lėšų naudojimo Valstybės kontrolė 2009-06-23 raštu Nr. S-(10-1.9.1)-1609 informavo Lietuvos Respublikos Vyriausybę.

Siekdamas užtikrinti 2007–2008 metais pradėtų ir nebaigtų vykdyti ASPI paslaugų restruktūrizavimo programų įgyvendinimą 2009 metais, sveikatos apsaugos ministras 2009-03-23 įsakymu Nr. V-205 nurodė 2009 metais darbus tęsti, neviršijant 2008 metais šiai programai skirtų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų.

ASPI paslaugų restruktūrizavimo programos vykdymui 2009 metams patvirtinta 10 032 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 9 858,3 tūkst. Lt.

Pastebėjimas

Audito metu nustatyta, kad 2009 metais nebuvo įtrauktų (vykdomų) naujų ASPI paslaugų restruktūrizavimo programų. Visos tais metais įgyvendinamos ASPI paslaugų restruktūrizavimo programos buvo 2007–2008 metais pradėtos ir nebaigtos vykdyti.

4.1.1. PSDF biudžeto lėšų skyrimas VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninei, vykdamant ASPI restruktūrizavimo antrąjį etapą

Valstybės kontrolė 2009 m. rugsėjo 25 d. gavo ir išnagrinėjo skundą dėl PSDF biudžeto lėšų skyrimo VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninei teisėtumo.

Alytaus apskrities viršininkas E. Palavinskas ir VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninės direktorius J. Krasnickas 2007-06-22 raštu Nr. 3-1255-(1.18) kreipėsi į Vilniaus TLK bei Sveikatos apsaugos ministeriją prašydami skirti 4221,4 tūkst. Lt iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninės Priėmimo skyriaus paslaugų restruktūrizavimo programai įgyvendinti bei pateikė minėtą programą. Vilniaus TLK, vadovaudamasi Tvarkos aprašo 7 p. nuostatomis, įvertino programos tikslą (pertvarkyti ir praplėsti priėmimo skyrių, pritaikant besikeičiantiems pacientų poreikiams, restruktūrizuoti priėmimo skyriaus veiklą pagal šiuolaikinius standartus) ir jai pritarė.

Valstybinės ligonių kasos direktorius 2007-12-22 įsakymu Nr. 1K-187 (suderinta su Sveikatos apsaugos ministerija) skyrė Vilniaus TLK Paslaugų restruktūrizavimo programai vykdyti 5000,8 tūkst. Lt, iš jų VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninei Paslaugų restruktūrizavimo

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-26 nutarimas Nr. 478 „Dėl valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“.

programai vykdyti iš viso 3 444,3 tūkst. Lt (iš jų einamajam remontui 3250,0 tūkst. Lt ir medicinos įrangai įsigyti 194,3 tūkst. Lt).

Audito metu nustatyta, kad VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninė 2007 metais gruodžio mėnesį paskirtų lėšų negavo, kadangi nepateikė dokumentų apmokėjimui.

Sveikatos apsaugos ministras 2008-02-15 įsakymu Nr. V-120 teritorinėms ligonių kasoms skyrė 34 380,3 tūkst. Lt iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervo 2007 metų paslaugų restruktūrizavimo programose numatytoms, tačiau nebaigtoms vykdyti priemonėms įgyvendinti, iš jų VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninei 3444,3 tūkst. Lt (iš jų - einamajam remontui 3250,0 tūkst. Lt ir medicinos įrangai - 194,3 tūkst. Lt).

Be to, sveikatos apsaugos ministras 2008-04-09 įsakymu Nr. V-277 skyrė TLK 30 485 tūkst. Lt iš PSDF biudžeto 2008 metų Paslaugų restruktūrizavimo programai (naujiems projektams) vykdyti.

VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninės biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitos duomenimis, ligoninė 2008 metais ilgalaikio turto einamajam remontui panaudojo 724, 4 tūkst. Lt. Audito metu iš pateiktų dokumentų ir Vilniaus TLK paaiškinimo nustatyta, kad lėšos panaudotos ne einamajam remontui, bet Priėmimo skyriaus pastato rekonstrukcijai ir priestato statybai.

Vilniaus teritorinė ligonių kasa informavo Valstybės kontrolę, kad, tvirtindama lėšų programos (išlaidų) sąmatą, suklydo ir pripažino, kad rekonstrukcijai skirtos lėšos turėjo būti apskaitytos ne kaip ilgalaikio materialiojo turto einamasis remontas, o kaip ilgalaikio materialiojo turto kūrimas ir įsigijimas (išlaidų str. 3.1.1.2.1.2).

VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninė 2009 metais 2 720 tūkst. Lt panaudojo pagal TLK patvirtintą sąmatą ir pateikė programos vykdymo ataskaitą.

4.1.2. Medicininės įrangos įsigijimas iš ASPI paslaugų restruktūrizavimo programai vykdyti skirtų PSDF biudžeto lėšų

Sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės ligonių kasos direktoriaus įsakymais iš PSDF biudžeto Paslaugų restruktūrizavimo programos medicininei įrangai įsigyti teritorinėms ligonių kasoms 2009 metais iš viso skirta 1 378 tūkst. Lt, iš jų Vilniaus TLK – 282,3 tūkst. Lt, Kauno TLK – 1 091,5 tūkst. Lt, Šiaulių TLK – 4,2 tūkst. Lt.

Iš Paslaugų restruktūrizavimo programai vykdyti skirtų PSDF biudžeto lėšų 2009 metais medicininę įrangą įsigijo VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninė ir Vilniaus universiteto Onkologijos institutas (Vilniaus TLK skirtų lėšų); VšĮ Raseinių ligoninė, VšĮ Kauno medicinos universiteto klinikos (Kauno TLK skirtų lėšų) ir VšĮ Šiaulių apskrities ligoninė (Šiaulių TLK skirtų lėšų). Šios įstaigos 2009 metais iš PSDF biudžeto medicinos įrangai įsigyti panaudojo iš viso 1 378, 0 tūkst. Lt.

TLK įvertino, ar ASPI Paslaugų restruktūrizavimo programa atitinka numatytus reikalavimus, vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro 2007-05-23 įsakymu Nr. V-410 patvirtinto Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros įstaigų paslaugų restruktūrizavimo programoms 2007-2008 metais finansuoti skyrimo, naudojimo apskaitos ir atskaitomybės tvarkos aprašo 7 punkto nuostatomis ir kontroliavo, kad medicininei įrangai įsigyti numatyta suma nebūtų viršyta.

Audito metu nustatyta, kad TLK nedalyvauja priimant sprendimus dėl konkrečios medicininės įrangos įsigijimo vykdant šią programą.

Pažymėtina, kad medicininė įranga įsigyta, vykdant ASPI antrą (2007–2008 m.) restruktūrizavimo etapą, kuris baigėsi 2009 metais.

Pastebėjimas

Auditorių nuomone, teritorinės ligonių kasos turėtų dalyvauti priimant sprendimus dėl konkrečios įrangos įsigijimo tikslingumo.

4.2. Nacionalinės imunoprofilaktikos programos vykdymas

Valstybinės ligonių kasos direktoriaus 2009-02-17 įsakymu Nr. 1K-20 Nacionalinei imunoprofilaktikos programai iš PSDF biudžeto 2009 m. skirta 19 550 tūkst. Lt, panaudota 19 278, 4 tūkst. Lt.

Pažymėtina, kad sveikatos apsaugos ministras patvirtino Nacionalinę imunoprofilaktikos 2009–2013 programą⁷, kurios 27 punkte nurodyta, kad programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

Valstybinė ligonių kasa, įgyvendindama Nacionalinę imunoprofilaktikos programą, organizuoja imunobiologinių preparatų ir švirkštų pirkimą ir už gautas prekes sumoka iš PSDF biudžeto. Prekes gauna, jas paskirsto ir išduoda asmens sveikatos priežiūros įstaigoms Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldi biudžetinė įstaiga Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras.

Auditorių nuomone, Nacionalinės imunoprofilaktikos programos įgyvendinimo priemonės turėtų būti finansuojamos iš valstybės biudžeto ir jas turėtų įgyvendinti Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldi įstaiga Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras, nes šios programos priemonių finansavimas nėra susijęs su asmens sveikatos priežiūros paslaugų finansavimu.

⁷ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009-03-31 įsakymas Nr. V-242 „Dėl Nacionalinės imunoprofilaktikos 2009–2013 metų programos patvirtinimo“.

5. Dėl valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo

5.1. Valstybinės ligonių kasos finansų valdymo ir apskaitos IS ir Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro sukūrimo, įdiegimo ir priežiūros bei metodinio parengimo paslaugos pirkimas

Valstybinė ligonių kasa dėl VLK finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos (toliau – FVAIS) ir Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro (toliau – Registras) sukūrimo, įdiegimo ir priežiūros bei metodinio parengimo paslaugos pirkimo 2008 m. liepos 11 d. paskelbė atvirą konkursą. Pasiūlymo vertinimo kriterijus – ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas.

Audito metu nustatyta, kad dėl konkurso organizavimo vyko teisminiai ginčai tarp VLK ir UAB „Innovation computer group“. Kol nesibaigęs teisminis ginčas, negalima įvertinti, ar paslaugos pirkimas atitinka Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus.

Audito metu nustatyta, kad konkursą laimėjo UAB „ERP“, su kuria 2009-06-23 pasirašyta sutartis Nr. 01/86 (13 447,0 tūkst. Lt sumai). Sutarties įvykdymo terminas – 2011 m. rugsėjo 20 d.

Pasirašius sutartį buvo atlikti darbai, ir už suteiktas 2009 m. paslaugas, UAB „ERP“ sumokėta iš viso 4 132,9 tūkst. Lt.

5.2. Valstybinės ligonių kasos Finansų valdymo ir apskaitos IS ir Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro kūrimo analizė

VLK kuria Finansų valdymo ir apskaitos informacinę sistemą ir Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registrą.

Audito metu išnagrinėjus atliktą VLK Informacinių technologijų (toliau – IT) ir informacinių sistemų (toliau – IS) plėtros strategijos analizę pastebėta, kad renkantis alternatyvas, nebuvo atliktas finansinis pagrindimas – variantų kainos ir naudos santykio analizė ir palyginimas.

Audito metu buvo nagrinėtas Registro steigimas. Registras buvo įsteigtas⁸ 2007 m., jo veiklos pradžia nustatyta 2008 m. balandžio 1 d., tačiau VLK registro kūrimas ir diegimas buvo numatytas tik 2009 m. birželio mėnesio sutartyje su UAB „ERP“⁹. Kuriant Registrą steigimo projekte nebuvo

⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-09-11 nutarimas Nr. 968 „Dėl Lietuvos Respublikos draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“.

⁹ Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos Finansų valdymo ir apskaitos Informacinės sistemos ir Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro sukūrimo, įdiegimo ir priežiūros bei metodikų parengimo atlygintinų paslaugų teikimo ir licencijų perdavimo 2009-06-23 sutartis Nr. 2009/06/23-01/86.

numatytas poveikis Valstybės finansams ir neskaičiuota darbų sąmata. Ekonomiškai naudingiausia variantui nustatyti skaičiavimai nebuvo atlikti.

Atliekant IT ir IS plėtros strategijos analizę ir renkantis alternatyvas, nebuvo atliktas finansinis pagrindimas, taip pat VLK neatliko ir Registro kūrimo finansinio pagrindimo, todėl nebuvo išnagrinėtas ekonomiškiausias ir efektyviausias kūrimo variantas.

Nepaisant minėtų faktų, VLK įvykdė FVAIS ir Registro kūrimo pirkimą. FVAIS ir Registro kūrimas apmokamas iš VLK veiklos išlaidų. Kai sistemos kūrimas vykdomas PSDF biudžeto lėšomis, išvengiama svarbios kontrolės priemonės – įstaigos investicinis projektas nederinamas su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – IVPK). Kadangi šis projektas buvo vykdomas iš PSDF biudžeto lėšų, todėl VLK neprivalėjo laikytis Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodikos¹⁰ reikalavimo derinti projekto lėšų pagrįstumą su IVPK.

Pagal galiojančius teisės aktus FVAIS kūrimui nebuvo privalomas IS kūrimo lėšų pagrįstumo įvertinimas, todėl IVPK negalėjo įvertinti, ar FVAIS buvo kuriama ekonomiškiausiu ir efektyviausiu būdu, o VLK pati šio vertinimo neatliko.

Audito metu baigėsi sistemos kūrimo inicijavimo stadija ir vykdomi specifikuojami darbai. Pagal metodikoje¹¹ nurodytus Inicijavimo stadijos reikalavimus, pagrindinis jos rezultatas – patvirtinti FVAIS nuostatai, tačiau audituojamu laikotarpiu tai nebuvo padaryta. Taip pat nepatvirtinti FVAIS duomenų saugos nuostatai, o specifikacija dar rengiama. VLK neparengė FVAIS informacinių sistemų koncepcijos, nenustatė finansinių ir techninių ribojimų, neatliko mikroanalizės ir makroanalizės, neatliko sąnaudų analizės ir nenustatė finansinių poreikių inicijavimo.

Atkreipiame dėmesį, kad Valstybinė ligonių kasa Finansų ministerijai neteikia investicinių projektų, finansuojamų iš PSDF lėšų, ir šie projektai neįtraukiami į Valstybės investicijų programą, nes Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹² patvirtintos Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklės nereglamentuoja investicijoms skiriamų PSDF lėšų planavimo, naudojimo ir apskaitos. Auditorių nuomone, tokie projektai, vykdomi iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų, taip pat turėtų

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-07-04 įsakymas Nr. 201 „Dėl Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodikos patvirtinimo“.

¹¹ Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004-10-15 įsakymas Nr. T-131 „Dėl Valstybės informacinių sistemų kūrimo metodinių dokumentų patvirtinimo“.

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-26 nutarimas Nr. 478 „Dėl valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“.

būti įtraukti į Valstybės investicijų programą. Dėl investicijoms skiriamų lėšų naudojimo Valstybės kontrolė 2009-06-23 raštu Nr. S-(10-1.9.1)-1609 kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę.

6. Vidaus kontrolės sistemos vertinimas

Atsižvelgiant į audito metu atliktas procedūras, nustatyta, kad Valstybinėje ligonių kasoje vidaus kontrolės sistema sukurta taip, kad užtikrintų pagrindinius jai keliamus tikslus, atsižvelgiant į vidaus kontrolės tikslą, veiklos riziką, vidaus kontrolės pastovumą ir jos atlikimo sąnaudas, apskaitos ir informacinę sistemą, turto apsaugos būklę ir kitus vidaus kontrolės kriterijus, pagrindinės vidaus kontrolės procedūros yra sukurtos, tačiau audito metu nustatyti reikšmingi vidaus kontrolės trūkumai vykdant PSDF biudžetą:

- neregamentuota teritorinių ligonių kasų sutarčių su įstaigomis tikslinimo ar keitimo tvarka;
- nekonkretūs kriterijai dėl nepaskirstytų lėšų (1,5 proc.), kurias VLK turi teisę skirti įstaigoms papildomai;
- skirtingas teritorinių ligonių kasų PSDF biudžeto lėšų paskirstymas GMP paslaugoms;
- VLK vykdoma teritorinių ligonių kasų kontrolė (išlaidų sąmatų sudarymo teisingumas) nepakankama.

Vidaus kontrolės sistema vertinama kaip patenkinama.

Pagal Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punktą, už efektyvios vidaus kontrolės, įskaitant finansų kontrolę, sukūrimą, jos veikimą ir tobulinimą yra atsakingas viešojo juridinio asmens vadovas.

7. Kiti pastebėjimai

Atlikus audito procedūras sisteminių tyrimų srityje reikšmingų klaidų, neatitikimų ir (ar) teisės aktų pažeidimų nenustatyta.

Apie audito metu nustatytas kitas klaidas, neatitikimus, teisės aktų pažeidimus ir vidaus kontrolės (veiklos) trūkumus, kurie neturėjo reikšmingos įtakos auditorių nuomonei, Valstybinės ligonių kasos ir jai pavaldžių teritorinių ligonių kasų vadovai informuoti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės raštais: 2010-04-01 Nr. S-(10-1206)-547 (Vilniaus TLK); 2010-04-07 Nr. S-(10-1206)-599 (Šiaulių TLK); Nr. S-(10-1206)-600 (Klaipėdos TLK); Nr. S-(10-1206)-601 (Kauno TLK); 2010-04-13 Nr. S-(10-1206)- 640 (Valstybinei ligonių kasai).

8. Rekomendacijos

8.1. Valstybinei ligonių kasai kartu su Sveikatos apsaugos ministerija

1. Rengiant Lietuvos Respublikos 2010 metų PSDF biudžeto pakeitimo ir vėlesnių metų biudžeto projektus, teisės aktų nustatyta tvarka numatyti rezervą (ataskaitos 1 dalis).
2. Peržiūrėti tvarkas, reglamentuojančias lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms skyrimą ir apmokėjimą, ir parengti atitinkamus jų pakeitimus (ataskaitos 2 dalis).
3. Spręsti klausimą dėl lėšų Nacionalinei imunoprofilaktikos programai vykdyti skyrimo ir apmokėjimo ir parengti atitinkamus teisės aktų pakeitimus (ataskaitos 4.2 dalis).

8.2. Valstybinei ligonių kasai

4. Baigti rengti ir derinti Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos įdiegimo ir įteisinimo dokumentus (ataskaitos 5.2 dalis).

1-ojo audito departamento direktorė

Vita Jurkevičienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Liudmila Karalienė

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta:

- Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui;
- Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Valstybinėje ligonių kasoje prie
Sveikatos apsaugos ministerijos
atlikto finansinio (teisėtumo) audito
rezultatų“
1 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos eil. Nr. ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Rengiant Lietuvos Respublikos 2010 metų PSDF biudžeto pakeitimo ir vėlesnių metų biudžeto projektus, teisės aktų nustatyta tvarka numatyti rezervą (ataskaitos 1 dalis).	Valstybinei ligonių kasai kartu su Sveikatos apsaugos ministerija	2011 m. PSDF biudžeto projekto parengimas.	2010 m. III ketvirtis
			Patvirtintas 2011 m. PSDF biudžetas.	2010 m. IV ketvirtis
2.	Peržiūrėti tvarkas, reglamentuojančias lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms skyrimą ir apmokėjimą, ir parengti atitinkamus jų pakeitimus (ataskaitos 2 dalis).	Valstybinei ligonių kasai kartu su Sveikatos apsaugos ministerija	Numatyti papildomus aiškius ir konkrečius kriterijus dėl sveikatos apsaugos ministro 2004 m. lapkričio 16 d. įsakymo Nr. V-812 8 ir 9 punkte numatytų nepaskirstytų PSDF biudžeto lėšų TLK skyrimo ASPI papildomai apmokėti už paslaugas.	2010 m. IV ketvirtis
			Parengti greitosios medicinos pagalbos paslaugų išlaidų apmokėjimo ir lėšų paskirstymo teritorinėms ligonių kasoms bei sveikatos priežiūros įstaigoms tvarkos aprašo projektą, pagrįstą reikiama šių paslaugų teikimo miesto ir kaimo vietovėse sąnaudų skirtumo ekonominiais skaičiavimais.	2010 m. IV ketvirtis
3.	Spręsti klausimą dėl lėšų Nacionalinei imunoprofilaktikos programai vykdyti skyrimo ir apmokėjimo ir parengti atitinkamus teisės aktų pakeitimus (ataskaitos 4.2 dalis).	Valstybinei ligonių kasai kartu su Sveikatos apsaugos ministerija	Parengti ir pateikti Sveikatos apsaugos ministerijai teisės aktų pakeitimus.	2010 m. IV ketvirtis
4.	Baigti rengti ir derinti Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos įdiegimo ir įteisinimo dokumentus (ataskaitos 5.2 dalis).	Valstybinei ligonių kasai	FVAIS nuostatų ir duomenų saugos nuostatų patvirtinimas.	2010 m. III ketvirtis
			FVAIS įteisinimas.	2011 m. IV ketvirtis
Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Ekonomikos departamento direktorė Lina Puidokienė tel. (8 5) 236 4100, el. p. lina.puidokiene@vlk.lt (Kontaktinė informacija)				
Plano sudarymo paaiškinimas: 1–3 lentelės stulpelius užpildo auditorius. Prireikus lentelė gali būti papildyta stulpeliu – pastebėjimas ar išvada; 4–5 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas. Nurodomas atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą.				